

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Proračun kot ravnilo.

Splošno se toži in več je ko čudno, kako se povprečen Slovenec malo zanima za politiko v naši državi, njene smeri in žalostne njene rezultate, ki jih udano prenaša, čisto podobno kakor pred 500 leti. Pa ali bi morda ne bilo še veliko bolj čudno, ali bi ne bil naravnost že čudež, ako bi se zares zanimal? Zanimanje predpostavlja vendar kak predmet, kakšne realnosti, katerim veljaj, nekaj, kar se da opredeliti in glavno, nekaj, kar je vplivom dostopno in je političnemu prizadevanju državljana vsaj domnevno dostopno.

Vsega tega pa pri nas ni, najmanj pa tam, kjer bi povprečen naš državljan rad zasadi s svojim zanimanjem in političnim prizadevanjem, pri državnem gospodarstvu. Naj si gre že za karkoli, v državi, za brodarke sindikate, macedonske ceste, črnogorske šole itd. prav do zadnje pare, ki se iz raznih fondov trošijo za zaupne-nezaupljive zadeve, realni efekt se pokaže končno vedno v davčni knjižici, v višini življenske mere in vsoti vseh onih drobnih vsakodnevnih situacij, s katerimi neekonomično razpolaganje z državnimi dohodki, kakor s tisočimi drobnimi izkušnjavami, dnevno stavi patriotično voljo na preskusni stolec.

Smo sredi proračunske debate, ki obeta zvišano mero davčnih in drugih dajatev, toda naprežuj se, lomi razum in svoj clip, ne doznaš se, državljan, prav ničesar. Kakor kolektivna črna maša se bere vsa ta budžetna razprava, sredi trušča kramarjev, židov in političnih mešetarjev, z neprestanimi kriznimi dolgotrajji, v zabavljanju in v zabavi, na veliki hec nekaterikov in v ogromno škodo onih, ki čakajo, kedaj jame pejenjati draginja in brezdanja požrešnost državne blagajne. Še nekaj tednov in poldrugi milijon onih državljanov, ki plačajo neposredni davek, bodo dobili prezentiran račun, povišan za nekaj stotin milijonov, ki naj jih izjemajo iz ostalih v dobi padajoče konjunkturi, stagnirajočega izvoza in vsesplošno znižane kupne moči in volje vsega prebivalstva. Seveda bo prepozno potem vse tarnanje, kajti zakon je zakon, in zopet bodo plačevali v nevednosti, zakaj in odkod taki poviški, v katere specialne nove svrhe, v čigavo korist in na čigavo zahtevo, v dobri vednosti pa, da se gospodari s tem denarjem tako, kakor bi se ne smelo, ako že ne iz človečnosti napram državljanom, tedaj iz dobre manire pred celo tujino.

Saj vidi vendar vsakdo takoj, kdor prekorači meje države, kako se nam smeje že vse po vrsti, Avstrijci, Ogrji in Italijani ne najmanj in kako računajo ne z dobrimi, temveč s slabimi našimi financaми. Z državo-parijo je tudi v mednarodnem življenju lahek račun; ona mora parirati, biti na uslugo, vršiti vlogo lakaja veliki gospodi.

Pa tudi vse to bi se v brezmejni jugoslovanski udanosti dalo prenesti, vse te nove stotine davčnih milijonov naj gre do že komurkoli v korist, toda to je, da bo naš človek s tem denarjem še tepen na najlastnejši koži. Tepen zaradi nenakomernih, neproporcionalnih porazdelitev državnih dohodkov na posamezne vrste občanov. Od vseučilišča počenši, ki se mu prisoji beraška dotacija, premajhna, da bi veda se mogla količkaj povzpeti in vendar tolika, da vzdržijo upi še eno leto, preko izdatkov za ceste, kmetijstvo, obrt itd. do zadnje podpore nikomur znanemu zabavnemu društvu v kakšnem oddaljenem Bibovacu, deležnemu večje vladne prijaznosti nego glavna kulturna ustanova Slovenije. Malo, ne,

Ninčič odpotoval v Rim.

PRED SKLENITVIJO GARANCIJSKE POGODBE Z ITALIJO.

Beograd, 24. febr. Minister zunanjih poslov dr. Ninčič je v spremstvu šefa kabineta dr. Vukčevića in načelnika oddelka za Malo antanto Milana Kutića odpotoval sinoči ob 8. iz Beograda. O tem potovanju je bil izdan tale komunike: Zaradi izmenjave misli o situaciji v Evropi, ki je nastala po locarnski pogodbi, je dr. Momčilo Ninčič, minister zunanjih poslov, odpotoval nočoj v Rim, kjer se sestane z Mussolinijem. Dr. Ninčič pojde nato v Pariz in Zenevo. Na postajo je spremlje dr. Ninčiča uradništvo ministrstva zunanjih poslov. Potovanje dr. Ninčiča se mnogo komentira v političnih krogih. Je nekaj izgleda za to, da bi dr. Ninčič mogel biti izbran za predsednika seje Lige narodov. Včeraj popoldne je bil dr. Ninčič pred odhodom v Rim od 5. do 6. v avdienci pri Nj. Vel. kralju. Kakor se poroča, je obenem z dr. Ninčičem odpotoval v Rim tudi italijanski poslanik Bodrero.

Beograd, 24. februarja. Dr. Ninčiča bo, dekle bo odsoten, zastopal minister ver

Miša Trifunović. Dr. Ninčič bo potoval tudi v Rim, da se z Mussolinijem razgovori o problemih, ki interesirajo obe državi. V Rimu ostane dr. Ninčič dva dni. Od ted odide v Pariz, kjer se bo mudil tri dni. Potem odpotuje v Zenevo na izredno zasedanje Lige narodov.

KRALJ ALEKSANDER OBIŠČE FRANCOŠKEGA PREDSEDNIKA.

Beograd, 24. februarja. V dobro poučenih krogih trde, da je odhod našega ministra dr. Ninčiča v Pariz v zvezi z aranžiranjem svečanega službenega poseta našega kralja pri predsedniku francoske republike. Ta poset naj bi bil lete v avgustu. Istočasno naj bi dr. Ninčič kot predstavnik Male antante vodil razgovore v vprašanju madjarske afeje s ponarejenimi novčanicami. Dr. Ninčič je imel včeraj sejo z načelniki oddelkov ministrstva za zunanje posle. Na tej seji se je pripravil material za sejo Zveze narodov.

Odstop notranjega ministra verjeten

Beograd, 24. februarja. Čeprav je bila včeraj politična situacija popolnoma mirna, sta v političnih krogih vzbudila pozornost dva poseta pri predsedniku vlade Pašiću. To sta bila poseta ministra notranjih del Bože Maksimovića in ministra za promet Krsta Miletića. Tem posetom se pripisuje važnost zaradi tega, ker sta to dva člana sedanje vlade, ki sta z radičevci sprta. Pašić si je prizadeval, da ta dva člana kabineta pomiri. Kakor se doznava, ni imel Pašić pri tem uspeha, a bo vsekakor moral to stvar definitivno rešiti.

ACA STANOJEVIĆ KONFERIRA Z LJ. JOVANOVIĆEM.

Beograd, 24. februarja. Včeraj popoldne je imel Aca Stanojević konferenco z Ljubo Jovanovićem. Misli se, da je šlo za to, da se Ljuba Jovanović v svojih zahtevah nekoliko omeji vsaj dotlej, dokler se gotova vprašanja v vladi ne rešijo in dokler se ne sprejme proračun. Sam Pašić si namerava v najkrajšem času najti namestnika iz radikalnih vrst.

KOMBINACIJA O RR VOLIVNI VLADI

Beograd, 24. febr. V političnih krogih se vedno debatirajo o volitvah. Razne politične stranke so prepričane, da pri

de do volitev v najbližjem času. Volitve naj bi izvedli radikali s St. Radićem. V tem primeru bi v vrstah ministrov došlo do nekaterih izprememb. Iz vlade bi izpadla minister notranjih del Boža Maksimović in minister za socialno politiko Milan Simonović. Okolica ministrskega predsednika Pašića se drži v tem vprašanju rezervirano in pravi, da ni izključeno, da bi moglo priti do volitev, ali to samo v izredno težkih razmerah.

Vopozicionalnih krogih pa se v to kombinacijo ne veruje, temveč se povdarja, da je razširjenje vlade najbolj aktualno.

za to, da se drugim umetno povzdignejo. Verjetno je, več ko verjetno, gotovo, da bo tudi ta proračun spletel iz lastne naše kože nove jermene in biče za nas, ki smo, kakor še vselej obsojeni, da nemo in udano gledamo mistično nedoumljivost jugoslovanskih financ, zaviti v neprodirljivo politikantsko meglo temeljitejšo nego vse kosti faraonov. Zopet bomo primorani stopiti eno stopinjo nazaj v svojem kulturnem in gospodarskem razvoju in se umikati na doseženi črti vedno nazaj, dokler se ne izravna vse na enaki nivo v državi in da potem še počakamo, da dve generaciji napravita zopet korak naprej k pozicijam, doseženim pred polovico stoletja, vedno pa daleč zadi za onimi, ki imajo zdaj priliko in možnost, postavljati sedaj na budžetni šahovnici samovoljno in po ključu, ki je vse prej nego simbol kake pravičnosti.

Pavle Radić pri Masaryku.

Praga, 24. febr. Včeraj opoldne so bili minister za agrarno reformo Pavle Radić, podpredsednik HSS Predavec, oba državna podsekretarja za agrarno reformo in ostali člani naše delegacije sprejeti od Masaryka. Skupna avdiencia cele delegacije je trajala četrte ure. Po tem je imel Masaryk s Pavletom Radićem posebno avdienco, ki je trajala tričetrt ure. Masaryk se je četrte ure posebej razgovarjal še z državnima podtajnikoma. Masaryk se je predsedniku naše delegacije pchvalno izrazil o sklenjenem sporazumu in ga je označil za važen akt naše notranje politike.

Včeraj je bila cela delegacija na obedu pri ministru zunanjih poslov dr. Benešu, zvečer pa je bila na večerji pri našem poslaniku Nešiću.

DR. STOJADINOVIĆ SE USTAVI TUDI V ANGLIJI.

London, 24. febr. V tukajšnjih dobro poučenih krogih trde, da bo finančna komisija države Srbije, Hrvatov in Slovencev na svojem povratku iz Amerike prišla 27. febr. v London. Finančni minister dr. Stojadinović bo ostal nekaj dni v Londonu in se razgovarjal z zastopniki angleške državne zakladnice o ureditvi srbskih vojnih dolgov v Angliji. Ti dolgovi znašajo okrog 30 milijonov funtov šterlingov (nad 8 milijard dinarjev).

NESOGLASJA V DEMOKRATSKI STRANKI.

Beograd, 24. febr. V glavnem odboru demokratske stranke se opaža znatna disharmonija v mišljenju. Ena skupina liberalcev predvojnje Srbije in nekdanji samostaleci, ki mislijo, da so v večini, ne odobravajo stališča Voje Veljkovića in pravijo, da zaradi njega trpi demokratska stranka, in to tembolj, ker je znano njegovo vedenje napram dvoru. To Veljkovićevo stališče napram drugemu ustavnemu činitelju je neznosno. Samostaleci in liberalci z Vojo Marinkovićem na čelu ne bi hoteli, da zaradi Veljkovića izgube vsako možnost, priti do vlade in da zaradi njega pridejo v nesoglasje s krono. Zato ni daleč čas, ko se bo demokratska stranka razcepila. Vse prizadevanje Ljube Davidovića, da prepreči spor v stranki, ostaja brez uspeha in nima nobenega učinka.

PRED DEMISIJO BRATIANUOVE VLADE.

Bukarešta, 24. febr. Ministrski predsednik Bratianu, ki je že nekaj dni bolan, je pisal kralju pismo. Kaj je pisal, ni znano. Politični krogi trde, da je v pismu dal ostavko vlade. — Člani vlade so na včerajšnji seji ministrskega sveta sklenili, da brezpogojno podajo ostavko, ker sedanji politični položaj onemogoča njihovo daljnje delovanje v vladi. Včeraj bi se bil moral sestati rumunski parlament, pa je bila seja zopet odgojena.

NEMČIJA GROZI S PREKLICEM VSTOPA V ZVEZO NARODOV.

Berlin, 24. febr. »Tägliche Rundschau«, organ zunanjega ministra dr. Stresemanna, piše glede na vprašanje vstopa Nemčije v Zvezo narodov, da bi mogla Nemčija samo tedaj vztrajati pri svoji prošnji za sprejem v Zvezo narodov, če se ji popolnoma zanesljivo zagjamči, da bo samo ona dobila stalno mesto v svetu Zveze narodov.

Dunajsko pismo.

MILIJARNE INVESTICIJE. — NEKAJ Z VSEUČILISCA. — KONCENTRACIJA MINISTRSTEV POD ENO STREHO.

Ze večkrat sem imel priliko poročati o zgradbeni delavnosti mestne občine dunajske. Program o zgradbi 25.000 novih stanovanj je dovršen še pred ustanovitvenim časom. Vrh teh stanovanj so zgradili še dve ogromni ljudski kopališči in so pospeševali takozvane naselbine (Siedlungen), ki kar rastejo ob periferijah ogromnega mesta. Nekatere naselbine imajo že podobo malih ličnih mest, zgrajenih po prečiščenem načrtu in na povsem modern način. — Zdaj delajo zopet nove načrte za nadaljevanje take delavnosti. Ni dvoma, da naredi še mnogo, čemur se bo svet čudil, kakor se divi temu, kar so ustvarili po vojni.

V preteklem letu 1925 je izdala mestna občina dunajska za nove zgradbe nekaj čez liso milijard kron, torej nekako eno milijardo dinarjev. To je imponujoča vsota, saj je skoro ena dvanajstina vsega državnega proračuna Jugoslavije. Kje je še vse ostalo, kar troši Dunaj ob letu in dan!

Mestna občina Dunaj je danes največji posestnik: občinska imovina je danes tako velika, da presega — mesto Liaz.

Drugi veliki posestnik Dunaja je — Zvezna republika. Njena last so vsa bivša erarna in cesarska poslopja in zemljišča, torej: vsa bivša ministrstva, državna učilišča, poslopja vseh bivših državnih uradov (najvišje sodišče, sodišče, finančni uradi, monopoli, pošte, univerza), dalje vse dvor s posrskimi poslopji, Schönbrunn, ki je ogromen kompleks zase, oba dvorna muzeja, gledališča, parlament, ves ogromni Prater itd. Dalje vsa poslopja in posestva raznih članov bivše cesarske rodbine. Vse skupaj je to velik del celokupnega Dunaja. Velik je delež Dunaja, ki je last — tujih držav in državljanov. Mnogo držav ima na Dunaju lastna poslopja za poslanstva in konzulate, a veliko je hiš, ki so last čeških, nemških, ogrskih in celo jugoslovanskih državljanov! Komaj 40 odstotkov Dunaja je v lasti takozvanih pravih Dunajčanov, a še od teh je polovica vojnih in povojnih dobičkarjev! Hipotekarni krediti na poslopja so izginili. Najeti so bili v stari dobri — zlati valuti, a odplačani v deflacijski dobi z bagatelno po Schumpetrovem (finančni minister!) receptu: Krona je krona! Tako so prišli tisoči srečnih spekulantov do ogromnega hišnega posestva, ki je brez breme, dočim so vse izgubili nali rentnarji in lastniki — pupilarno zavarovanih naložb ali depozitov. Za to tudi imajo socialni demokratje lahko stališče v boju za ohranitev zakona v varstvo najemnikov. Pravijo: Predno dobje sedanjih hišni posestniki svojo hišno rento, prej še morajo dobiti valorizacijo male hranilne vloge in pupilarne naložbe.

Dunaj porabi letno okroglo 400 milijonov kilovatnih ur elektr. toka, za kar je treba dnevno nad 200 vagonov premoga, ki ga mora uvažati. Radi tega so začeli intenzivneje izrabljati vodne sile. Mestna občina je že predlaskrat in lani dovela dve veliki elektrificirani centrali Partenstein in Opponitz, o katerih sem svojčas poročal. S. t. m. pa je bila izročena obratu centrala Gaming. Opponitz daje 45, Partenstein 38 in Gaming

28 milijonov kilovatnih ur toka, tako da te mestne naprave krijejo že čez četrtino vse potrebščine in prihranijo čez 50 vagonov premoga dnevno. Vse te centrale je Dunaj zgradil iz rednih dohodkov. Cena za luč in obratovanje je na Dunaju najcenejša izmed vseh glavnih mest Evrope!

Za centralo Gaming so porabili vodo ene-ga dunajskih vodovodov. Ko voda opravi na turbinah svojo nalogo, odteče po 600 m dolgem rovu zopet v vodovod. Pri vsem tem pa voda čisto nič ne trpi na uporabnosti za prebivalstvo. Dunaj ima izborna vodo kakor malo velikih mest na svetu. Mikavni so taki vzgledi!

Na vseučilišču je vpisanih letos 9300 slušateljev; od rednih je 6923 moških, 1203 žensk; od izrednih 708 moških, 644 žensk. Po narodnosti je: 6172 Nemcev, 940 nac. Židov, 302 Madjarov, 149 Bolgarov, 132 Srbov, 94 Poljakov, 78 Hrvatov, 58 Grkov, 51 Čehov, 50 Egipčanov, 50 Rumunov, 43 Ukrajincev, 29 Rusov, 24 Angležev, 17 Slovencev, 13 Letov, po 15 Italijanov in Japoncev, 12 Kinezo, po 6 Holancev, Perzov in Svedov, po 5 Francozov, Macedoncev, Turkov, Indijcev, 4 Armeni, po 2 Arabce, Španca in Danca. Vseh Jugoslovancev je torej le še 227, med temi samo Srbov 132. Slovenci so že skoro izginili! Tudi to je znak o »bogastvu« Slovenije, kajti na Dunaju morejo danes študirati le sinovi imovitih starišev. Srbi se precej postavljajo! Ali bi ne bilo mogoče dognati, koliko plačuje za nje — država?

Avstrija ima ravno za polovico manj ministrstev nego Jugoslavija. Ze s tem je državi mnogo prihranjenega! Zdaj se bavijo še z načrtom, da vsa ministrstva spravijo pod eno samo streho — v novo vojno ministrstvo. Čez 1300 je tam prostorov in baje dovolj za vse. Taka koncentracija prinese sama po sebi velike ugodnosti in prihranke. Doslej ima n. pr. vsako ministrstvo svoje pisarne, svoje knjižnice, svoj ekspedit, svoje služe, čuvarje, vratarje itd. V skupni hiši mnogo tega odpade. V vsem skupaj skrtijo osobe na polovico, a delo pojde hitreje od rok. To se bo poznalo posebej v uradovanju, ki spada v več ministrstev. N. pr. akcijske družbe spadajo v kompetenco finančnega, trgovinskega, notranjega in socialnega ministrstva. Predno doslej prerema akt vsa ta ministrstva, je treba silno pisarije, evidenčnih knjižb itd. in minejo mesece, predno je stvar rešena. Ko bodo ministrstva pod eno streho, odpade tako romanje in mesto pisarij opravilo osebo vso reč v kratkem času. Za kar so bili potrebni mesece, bodo zdaj zdeli tedni. Nešteto je stvari, ki spadajo v več kompetenc! Koliko bo tu prihranka na času in denarju in v večjo zadovoljstvo ljudstva.

Na tako koncentracijo v Beogradu niso še mislili? Vsako ministrstvo hoče imeti lastno poslopje. Ako že ne morejo ali ne morejo izvesti podobne koncentracije vseh ministrstev, mogli bi pač to storiti vsaj pri onih, kjer je pogosto skupna kompetenca!

A. G.

Klerikalizem in njegova mladina.

IZ DIJASKEH KROGOV.

Klerikalizem ni nikoli poznal svobode ljube. Z umetnim gojenjem respekta pred avtoritetami si je znal ustvariti v svojih vrstah disciplino, kakor je nima noben pokret. Njegova vzgoja mladine je v bistvu le navajanje mladih ljudi k absolutnemu priznavanju nekaterih paradoksov, pri tem pa je izključena vsaka volja posameznikov in že a priori odklonjena vsaka morebitna korektura. Klerikalizem priznava le tako pojmovanje sveta in življenja, kot si ga je zamislila sholastična teologija; zato ima za vse kraje in čase le eno samo stališče.

Njegova piramida dogem je dolgo obdržala svoje ravnotežje. Ali moderni dvajseti vek je postavil človeštvo pred ogromen kompleks novih problemov, etičnih, socialnih, znanstvenih in filozofskih. In tu sta klerikalizem in dogmatika odpovedala. To zlasti zavedno ali instinktivno občuti klerikalna mladina, ki se ne more sprijazniti z materijalističnim pojmovanjem, ne more se pa uživetiti tudi v racionalistično dogmatiziranje in argumentiranje dosedanjega katolicizma. Ostanje ji le še ena smer: pojmovanje sveta in pojavov na način, ki se približuje mističizmu.

To je osnovna razlika, ki loči mladino od starejših pristašev klerikalizma in ki je vzbudila po vsem katoliškem svetu precej močno gibanje, ki stremi za tem, da osvobodi katoliško mladino morečega dogmatizma in da jo navede k religiji, ki naj bazira bolj na čustvu. Hočejo si ustvariti neke vrste »antintelektualistično usmerjeno duševnost«, kot je to definiral Tersegav.

Tudi slovenska klerikalna mladina se je deloma izneverila poti, ki so jo hodili starejši. Poleg razlike v filozofsko-teoloških naziranjih, so se pri nas pridružili še drugi vzroki. Klerikalna mladina prihaja do spoznanja, da katolicizem starejših ni nič drugega kot z zelo vodeno religijo nasilno pobarvani materializem. Zlorabljanje verskih čustev v politične namene je tudi eden glavnih vzrokov. Dalje tudi le preveliko barvanje klerikalizma z bankami in drugimi gospodarskimi zavodi, poleg tega pa pomajkanje smisla za kulturne zahteve.

Mladina vidi, da je klerikalizem statičen, ona pa hoče biti dinamična. Jasno vidi, da so njeni starejši voditelji nezmožni se prilagoditi moderni dobi in da najočje s časom. Vidi tudi, kako se na ljubo raznim klerikalnim mogočcem zapostavlja krščansko-socialistično gibanje.

Vse to je rodilo v klerikalni mladini odpor, ki pa je zaenkrat le bolj pasivnega zna-

čaja. Njene dijaške organizacije so v razpadu, edina vez, ki jih še drži, je družabnost. Borne so drobtine, ki jih prejema klerikalna dijaštvo s klerikalne mize. »Akademski dom« na Miklošičevi cesti je bolj podoben stojnici, kjer se razkazuje klerikalno skupništvo. V vlažnih kletih je prostora za borih 24 akademikov. Loterija »Dijaškega podpornega društva« je bila s strani oficijelnih klerikalcev naravnost ignorirana.

To so sigurna znamenja, da je razkol med starimi klerikalci in njihovo mladino tu. Klerikalna mladina, katere glasilo je »Križ na gor«, zahteva »moderno, življensko pojmovanje vere brez potrebe po dokazih...« Dovolj različno pove: »trgovski duh, s katerim je prežeta vsa današnja družba, je zašel v vero samo« in nazadnje jo »tudi religiozne formalitete odbijajo!« (Vsi citati so iz lista »Križ na gor«.) Veliko pobude ji je dal »potujoči romar in doktor z dvema sežganimi diplomama«. Neme iz rajha Willi Hamelrath, neke vrste krščanski anarhist ter moderni mistični asket.

Ta pokret seveda ni po volji starim. Od začetka z lepimi besedami, rahlimi opomini, nato pa s čim dalje hujšimi sredstvi skušajo prisiliti mladino k ubogljivosti in poslušnosti, tema dvema lepima »krščanskima« sredstvom. Javna tajnost med akademsko mladino je, da se morajo izdajatelji »Križa na gor« za vsako številko zagovarjati pred višjimi instancami. Kaj drugega kot moralni pritisk je, če gospod knezoškof pokliče k sebi sodruke tega časopisa in enemu očita heretičnost njegovega članka, drugemu pa preveliko erotičnost literarnega spisa.

Nazadnje je pa klerikalno mladino ostro prijel sam g. Aleš Ušeničnik, »največji slovenski filozof«, kot ga imenuje Cankar. Kaj vse očita tej ubogi klerikalni mladini. Da je premalo realna, da ima napačne pojme o etosu in da je okužena po protestantski verski filologiji, ki utegne zbloditi vse pojme.

Nazadnje ji pa lepo prijateljsko pove, da se motijo, ko pravijo: »stopamo na nova tla v vesoljstvu in ni pred nami sledov stopinj.« Opozarja jo na Tomaža Kempčana, to je tistega meniha, ki pomeni posebljenje dogmatike.

Tu je jedro, kar je hotel g. Ušeničnik povedati. Nazaj mora mladina, k dogmatiki, mora slepo verjeti v šepave racionalistične argumente in kar je glavno: tudi slepo slediti klerikalnim voditeljem in duševnim pristojem. Da boš dober katolik in še bolj klerikalec, ubij lastno individualnost v sebi, zatri vse svoje osebne nazore in mne-

nja. Kar je zaukazano, to velja, drugo ne. Če boš sledil temu, boš deležen vseh klerikalnih dobrot na tem in onem svetu. Če ne, se ti bo godilo tako, kot se godi uporni klerikalni mladini in njenemu »Križu na gor«, ki mora plačevati ogromne zneske za veliko čast, da se tiska v Jugoslovanski tiskarni.

Klerikalna stranka dobro čuti, da pomeni ta pokret zanjo veliko nevarnost. Zato skuša na vse načine to gibanje zatreti. Ne bo pa mogoče zatreti tega gibanja, če ostanajo njegovi nosilci zvesti svojemu prepričanju, in če ne bodo odnehali. Če pa se to zgodi, potem bo živela klerikalna stranka še dalje tako kot dosedaj, in mnogo obetajoče gibanje je končalo na laži.

—r—

Politične vesti.

— Slovenska fronta in plemenska fronta. Naš mladinski tisk bi hotel te dni izkonstruirati nekakšno zvezo med slovensko in plemensko fronto. Kdor nalašč preobrača dejstva, kdor noče videti resnice, ta to zvezo tudi lahko najde. Ne pa tisti ki čisti resnico. Zato naglašamo ponovno: slovenska fronta nima nobene skupnosti s plemensko fronto ali s kakšnim separatizmom. Slovenska fronta je boj za gospodarsko enakopravnost Slovenije. Slovenska fronta je protest proti temu, da v Beogradu ne plačujejo težki milijonarji davkov, dočim je bilo v Sloveniji samo eno leto 48.000 eksekucij. V slovenski fronti ni nobene hujskarije, še najmanj proti srbskemu narodu, v slovenski fronti je le protest proti temu, da se s frazo edinstva gazi enakopravnost Slovenije. Vsakemu to, kar mu gre, to je geslo slovenske fronte. Samo na tem geslu pa je tudi mogoče zgraditi močno državo. Iz slovenske fronte mora slediti likvidacija plemenskih bojev, iz hlapčevanja Beograda, kakor bi ga še vedno rad uganjal mladinski tisk, pa mora priti plemenski boj. Če danes plaše mladinski listi s plemenskimi bojem in ga zavedno napačno tolmačijo s slovensko fronto, potem je to samo dokaz, da so proti slovenski fronti, da še vedno čakajo na poziv, ko bodo mogli hlapčevati na škodo slovenskega naroda beograjskim mogočcem. Zato pa tudi ponavljamo, da je vsako računanje na sodelovanje SDS v slovenski fronti napačno, ker z večnimi kandidati za uskoživo ni nikomur pomagano.

— Dr. Lorković težko obolel. Dr. Ivan Lorković, predsednik Hrvatske seljačke federalistične stranke je težko obolel. Njegovo stanje je jako kritično.

— O pogajanjih Slovkov z min. preds. Sveblo piše »Slovak«: Ministrskemu predsedniku smo predložili slovaške zahteve. Na njem je sedaj, da odloči, Slovaki čakajo samo na dejanja. Pogajanja so velike važnosti za Slovaško. So to prva pogajanja naših poslancev s predsednikom vlade. Če bo sedanjí poskus uspel in če odstopi vlada od svojega intrasigntnega stališča, potem bodo naši poslanci našli pot za nadaljnje korake. Če pa ostane naša akcija neuvaževana, potem imamo svobodne roke in vlada nas je oprostila vsake odgovornosti. Izjavili smo že, da mora naša stranka kreniti na pot, ki bi odpravila praško diktaturo. Če te ne bomo mogli odpraviti z xxxnimi sredstvi, bomo morali svojo opozicijo poostriti. Na vsak način pa imajo naši poslanci vsako potrebno poblastilo, od svojih volilcev.

— Tirolci proti avstrijskemu kancelarju. Po vsej Tirolski vlada silno razburjenje proti Ramekovemu odgovoru Mussoliniju. Tirolski deželni glavar je odpotoval na Dunaj, da mu Ramek pojasni svoj govor. Po povratku deželnega glavarja bo sklicana seja načelnikov strank, da se dogovore, če se skliče zasedanje Tirolskega deželnega zbora, v slučaju, da avstrijska vlada ne bi hotela intervenirati pri Zvezi narodov zaradi italijanskega postopanja proti tirolskimi Nemcem, potem misli to storiti tirolski deželni zbor. Za nedeljo je sklicano v Innsbruck veliko protestno zborovanje, ki ga priredijo vse stranke. Pričakovati je vehementnih izpadov proti Italiji.

— Protest diplomatov proti grškemu prisilnemu posojilu. Z realizacijo prisilnih privatnih posojil so oškodovani interesi tujih državljanov in tujih trgovcev, posebno onih, ki se samo nekaj dni mude na grškem ozemlju, a so navzlic temu primorani, podpisati to prisilno posojilo. Del diplomatovskega zbora je zaradi tega večerj posetil predsednika grške vlade in zahteval od njega, da tuje izvzame od plačevanja prisilnega posojila. Sklicovali so se diplomatski zastopniki pri tem na veljavne mednarodne pogodbe, po katerih so tuji izvzeti od prisilnih posojil.

— Poraz Bratianu-a pri občinskih volitvah je brezdvomno. Opozicija je zmagała z veliko večino v vseh večjih mestih in osvobodila 30 odstotkov kmetijskih občin. Pri tem pa je treba pripomniti, da so bile v mnogih kmečkih občinah vložene kompromisne liste vseh vaščanov, da si ti prihranijo voliven boj. Vse te liste je označila vlada kot svoje, kar pa je seveda čisto napačno. Da je vlada imela uspeh samo v manjših občinah, je lahko razumljivo, ker samo tu je mogla razviti nasilje v vsem obsegu, dočim je bilo to v večjih mestih, kjer je kontrola javnosti močnejša, nemogoče. Rumunija je pri občinskih volitvah torej dovolj jasno povedala, da o g. Bratianu, njegovi sigurnosti in njegovih nasiljih ter aferah noče nič slišati. Vprašanje je, če bo imel kralj pogum, nastopiti proti Bratianu in bojarjem. Jasno je, da bo njegov sklep usodepoln tudi za položaj v Rumuniji.

— Doumer grozi z demisijo vlade. Kakor doznava »Le Temps libre«, je finančni minister Doumer izjavil, da bo vlada dala ostavko, ako bi parlament ne sprejel davčnega načrta, kakor ga je senat sprejmenil.

— Bethlen more priti na zasedanje Zveze narodov le kot obtoženec. Znani francoski publicist Gauravin piše v »Journal des Débats« o madjarski falzifikatorski aferi. Predvsem napada z vso ostrastjo Bethlena in zaključuje svoj napad tako-le: Grof Bethlen more iti v Zenevo, če se bo v marcu še mo-

gel obdržati na svojem mestu. Toda, če pride v Zenevo, pride le kot obtoženec. Če pa bo hotel v Zenevi govoriti o finančni in o zaupanju Madjarski in če bi hotel doseči za Madjarsko ugodnosti, potem mu bo treba odgovorjati na mnogo bolj neprijetna vprašanja, kakor pa se mu jih je upal staviti figarski madjarski parlament. Treba počakati, če hoče madjarski narod v resnici biti zastonj od moza, ki se je dosedaj izkazal kot vzor brezstranskega moza. Besedo imajo sedaj pravi zastopniki madjarskega naroda.

— Italija za Poljsko. Kakor poroča »Petit Parisien«, je sporočil Mussolini poljskemu poslaniku, da more Poljska ob priliki svoje kandidature v Svet Zveze narodov vedno računati na podporo Italije. Če je ta vest točna, potem pomeni to, da je Italija odločena svojo protinemsko politiko izvajati z vso doslednostjo. Obenem bi se iz tega moglo sklepati, da je Italija odklonila angleško orien-tacijo. Kakor pa poroča list »Sunday Times«, se na sedanjem zasedanju Zveze narodov soloh ne bo razpravljalo o razširjenju Sveta Zveze narodov, temveč samo o vstopu Nemčije v Zvezo narodov. Vstop Poljske v Zvezin Svet pride na vrsto šele na jesenskem zasedanju.

— Afganistan napovedal sovjetom vojno. Sveta vojna, ki jo propovedujejo mohamedanci v Turkestanu, je očitno segla tudi v Afganistan. Kakor se poroča iz Kobula, je afganistanska vlada napovedala sovjetom vojno. Obenem je bila proklamirana splošna mobilizacija. Tudi ruske čete so deloma mobilizirane in se zbirajo ob meji. — Sovjetski napad v Azijo se je torej zaenkrat ponesrečil. V Mandžuriji je ostal sovjetski nasprotnik general Čangsolin zmagovit in sovjetski zaveznik general Feng se odpravlja na odhod v Evropo. Pohod proti Indiji pa se končuje s sveto vojno v Turkestanu in Afganistanu. Angleška politika si je torej znala najti dobrih paveznikov.

— Indijci podpirajo Druze. »New York Herald« poroča, da so prejeli Druzi od Indijcev 65.000 dolarjev podpore.

KRATKE VESTI.

Na plenarni seji komunistične internacionale je izjavil Zinovjev, da ostane program komunistične stranke neizpremenjen in da se izpremeni samo njena taktika.

Amerika za revizijo Versajškega dogovora. Ameriški poslanec Berger je predložil ameriški kongresu resolucijo, v kateri zahteva od predsednika Coolidgea, da skliče mednarodno konferenco za revizijo Versajškega dogovora, ker bi se samo tako dala odkloniti nova vojna.

Sovjeti so naročili v Franciji in Holandski 200 novih aeroplanov.

Albansko poslanstvo zanika vse vesti o nemirih v Albaniji.

Enoletno splošno delovno dolžnost nameravajo uvesti v Nemčiji.

Prijateljski dogovor med Turčijo in Sirijo je bil podpisan. Za Sirijo ga je podpisal Jovenel, za Turčijo pa Rušid bej.

Francoska artiljerija je zveza bombardirala vstase vzhodno od Damaska. Bilo je ubitih tudi več otrok.

Pariška policija je aretirala večjo bando italijanskih vlomilcev in anarhistov.

Nemški nacionalci so vložili predlog, da se izpremeni ustava. Poleg parlamenta naj obstoji še direktno izvoljeni senat.

Parlamentarni preiskovalni odbor v Budapešti je kljub protestom opozicije zaključil preiskavo v falzifikatorski aferi.

BELEŽKA.

Vrednost demantija.

V »Belgrader Zeitung« piše nekdo v Belgrajskih izprehodih sledeče: »Večraj sem sedel v kavarni poleg starega Srba. Bral je ravno v časopisu demanti finančnega ministra, ki izjavlja: »Ni res, da sem v Parizu pri kartah izgubil 500.000 frankov.« Dobri stari je nato vzdihnil: »Torej potem nemara kar celi milijon. Lep denar!«

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

24. februarja, v sredo: »Deseti brate«. Red D.

25. februarja, v četrtek: »Profesor Storicin«. Red A.

26. februarja, v petek: »Pegica mojega srca«, dijaška predstava po znanih cenah. Izv.

27. februarja, v soboto: »Obri gospe Warrn«. Red F.

28. februarja, v nedeljo: Ob 15. uri popoldne »Naša kri«, ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ob 20. uri zvečer »Deseti brate«, ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob 18. uri zvečer.

24. februarja, v sredo: »Orfej v podzemlju«. Red E.

25. februarja, v četrtek: »Tosca«. Red B.

26. februarja, v petek: »Večni mornar«. Red D.

27. februarja, v soboto: »Zvedave ženske«. Red C.

28. februarja, v nedeljo: Ob 15. uri popoldne »Aida«, ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Pianist — profesor Anton Trost priredi v pondeljek, dne 1. marca samostojni klavirski koncert v Filharmonični dvorani. Prvo točko njegovega bogatega sporeda tvori Novakova heroična sonata, katero moramo uvrstiti navzlic modernjšemu ustroju med one kompozicije, ki so zgrajene v obliki uzorov. O tej točki sporeda piše Anton Trost sledeče: V tematični zgradbi je ta soneta mojstrsko zasnovana. Glavni misli, ki se brzo povzpne do junaškega poleta, sledi v plemenitem kontrastu druga tema, izrazno pojoča melodija. Obe misli, heroično prvo in lirično drugo (re-

jo samo veliki eksemplari; pa tudi ribič mora biti močan eksemplar, da vzdrži poteg 3 m dolgega morskoga psa. Največji morski pes, ki so ga dosedaj na ta način vjeli, je meril 3.75 m. Seveda jih ne lovijo izključno s trkom in vrvo, ampak vsak motorni čoln spremlja domačin Maori, ki harpunira od ribiča vjeteja in od silnih naporov utrujenega morskoga psa.

Avstrijski rekord v dviganju roček. Dunajski težkoatleti so že desetletja sem znan kot mojstri v svoji stroki. Kdo se ne spominja imen kakor W. Türk, G. Jagendorfer, Stähr i. dr. Pa tudi sedanji atleti so obratili staro slavo in so svoje prednike še prekosili. Iz liste, ki so jo sedaj sestavili, navedemo sledeče avstrijske priznane rekorde, ki so jih napravili atleti težke teže (čez 82.5 kg): Poteg z desnico: 92.5 kg Lippelt; poteg z levico 81.5 kg Grafl; poteg obojerno: 117 kg Grafl; sunek z desnico: 106 kilogramov Jos. Steinbach; sunek z levico: 95 kg Aigner; sunek obojerno: 141.6 kg J. Steinbach in dvig težno obojerno: Karl Svoboda.

Gospodarstvo.

NEPRILIKE PRI ODDAJI DRŽAVNIH DOBAV PRI JAVNIH LICITACIJAH.

Med obrtniški, trgovski in industrijski krogi se čujejo ponovno pritožbe nad raznimi nerednostmi, ki se dogajajo pri oddaji javnih dobav ter neprilikami, ki onemogočujejo domačim podjetnikom in dobaviteljem mnogokrat udeležbo na javnih dobavah in licitacijah. Opetovano se pritožujejo domači interesi nad dejstvom, da se daje prednost inozemskim izdelkom pred domačimi proizvodi, dasi zakon o radnjama izrecno določa v čl. 140, da se mora dati prednost domačim, četudi so do 10 odstotkov dražji kot inozemski proizvodi.

Vsled opetovanih pritožb je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo na zadnjem predstveni seji sklenila, prirediti o tem vpra-

šanju, ki postaja vsled razstoče brezposelnosti in stagnacije vedno bolj pereče, podrobno anketo ter pozivlja tem potom vse interese, ki se udeležujejo javnih licitacij in dobav, da ji do najpozneje 8. marca sporočijo:

1. Kakšne neprilike so imele pri javnih licitacijah in izvrševanju javnih dobav;

2. kaj ovira najbolj udeležbo domačih dobaviteljev na javnih licitacijah: a) ali in v koliko previsoke takse, odnosno b) ali predpisi o kaveji, nadalje v koliko, c) ali zavlačevanje likvidacije ali izplačil, d) ali prekratko odmerjeni dobavni termini, odnosno e) kateri drugi vzroki.

V interesu stvari je, da se na javnih dobavah interesirane tvrdke v čim večji meri odzovejo zborničnemu vabilu in navedejo podrobno in konkretno vse ovire udeležbe in dodelitev javnih dobav.

LJUBLJANSKA BORZA.

sreda, dne 24. februarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 76, bl. 77.50; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 278, bl. 282; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 200, bl. 205, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 200, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 125; Združene papirnice Vevče, Gorjane in Medvode, den. 110; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 90, bl. 100; Šešire, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, den. 115, bl. 120, zaklj. 115.

Blago: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13½×23×14 cm, 55 vag., den. 30, bl. 31; 2.45 m, 12½×22×12½ cm, feo vag. nakl. postaja, 10 vag., den. 25, bl. 26; gabrovi hlodi (bel gaber) od 2.50 m napr., od 28 cm prem. napr., zdravi, ravni, feo vag. nakl. post., den. 400; hrastovi plohi, neobrobjeni, od 30 do 50 mm, od 2 m napr., feo vag. meja tranz., bl.

950; hrastovi plohi obrobjeni, 43 mm, 2.65 m in 53 mm 2.80 m, vse od 18 do 30 cm, feo Postojna tranz., bl. 1300; bukova melišča 27×27, 1 m dolž., la. feo vag. meja, bl. 775; smrekovi hlodi od 25 cm prem. napr., 4 m dolž., feo Domžale, den. 250; celulozni les, feo meja, den. 210; Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Škofljica: kosovec za 1 tono, bl. 500; kosovec za 1 tono, bl. 450; orehovec za 1 tono, bl. 400; zdrob za 1 tono, bl. 350; Kal. ca 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm za eno tono, bl. 260; kosovec 35-60 mm za eno tono, bl. 240; orehovec 20-35 mm za eno tono, bl. 210; zdrob 10-20 mm za eno tono, bl. 190; Kal. ca 3500, feo vag. Novo mesto: kosovec za eno tono, bl. 170; kosovec 100 mm za eno tono, bl. 150; orehovec 50 mm za eno tono, bl. 140; zdrob za eno tono, bl. 130; rovní za eno tono, bl. 120; pšenica bačka 76-77, 2%, feo vag. nakladalna post., bl. 295; koruza um. sušena, feo vag. nakl. post., bl. 140; koruza času prim suha, par. Vinkovci, gar. zdravo prispetje do Ljubljane, 1 vag., den. 120, bl. 120; koruza času prim suha, feo vag. nakl. post. za III., bl. 122; koruza času primerno suha, za IV., V., VI., feo Postojna tranz., bl. 175; koruza času prim suha, feo, Postojna tranz., bl. 157; koruza inzulanka, feo vag. Čakovci, bl. 162; koruza bosanska, par. Ljubljana, bl. 165; oves slav., zdrav, suh, rešetan, par. Vinkovci, bl. 185; oves bački, feo vag. nakl. post., bl. 185; oves bački, par. Ljubljana, bl. 217.50; ječmen 63 kg, par. Ljubljana, bl. 195; ajda prekm., feo Ljubljana, bl. 270; proso prekm., feo Ljubljana, bl. 225; rž medjim., feo vag. Ljubljana, bl. 200; rž 72-73 kg, vlastel., feo vag. Ljubljana, bl. 225; otrobi drobní, feo vag. slav. post., bl. 115.

Zagreb, dne 23. febr. Devize: New York kabel 56.725-57.025, ček 56.673-56.972, London izplačilo 276.21-277.41, Pariz 203.55-205.55, Praga 168.13-169.13, Curih 1099.75-1097.75, Milan 228.07-229.27, Dunaj 799.7803.7, Berlin 1352.5-1356.5.

Curih, dne 23. febr. Beograd 9.13, New York 519.625, London 25.26, Pariz 18.625, Praga 15.35, Bukarešta 2.22, Sofija 3.75, Dunaj 73.175, Berlin 123.70, Budimpešta 0.007275.

To in ono.

: D' Annunzio spekorik, ali v mladih letih razuzdane, na stara leta tercial. »Božanstvenik Gabriele se je spokoril. Da se je vrnil kot skesan grešnik v naročje katoliške cerkve, smo svojačasno že poročali. Sedaj izvedemo nekaj novega, Gabriele piše: »Povrnil sem se k svoji ženi, od katere sem se ločil, ko sem bil najbolj znani Romeo na svetu. Vračam se ponižen in skesan, proseč odpustanja. Studi se mi, da sem se pečal na višini svoje slave z ženskami. Mesto, da bi bil živel pošteno, sem zlorabil svojega genija in svojo delovno silo za ljubimkovanje... Naj svet sedaj izve, da je spoznal pesnik ljubezni, ki je okusil toliko grešne ljubezni, da je ta ljubezen prazna in brez časti. Zaman sem skušal delati dve leti pokoro kot puščavnik. Sedaj me je pomiril moj sin z mojo ženo. Okruten sem bil, dokler sem bil mlad... Eleonora Duse, največja tragedinja vseh časov me je ljubila... Notranji glas mi je govoril: »D' Annunzio, prosi odpustanja!« »Koga?«, sem vprašal, »Duse je mrtva!« »Svojo ženo,« mi je dejal glas. Tedaj sem prosil svojo ženo odpustanja in našel sem dušni mir.«

: Krvnika Mauznerja je »interviewal« dan pred justifikacijo Vincetića, v soboto, neki novinar. Mauzner je povedal, da je izvršil doslej 42 smrtnih kazni, 18 še pod Avstrijo, 24 pa v Jugoslaviji, Vincetić je bil torej njegov 43. klient. Vsega skupaj je bilo izvršenih v Jugoslaviji 52 smrtnih obsodb (z Vincetićem 53). Mauzner se je pritožil, da je slabo plačan. Plače ima 926 Din mesečno, (njegov pomočnik samo 750), za vsako eksekucijo dobi vsak od njiju po 1000 Din, vrhuta ima 40 Din dnevno. Mauzner je vzkliknil: »Kaj pa je to? Upostevati je treba, da je današnji služaj prvi v letošnjem letu!« Oba krvnika sta člana društva sv. Ante v Sarajevu. Nosita tudi društveni znak. Mauzner je pripomnil: »Nikar si ne šudite, Verne človeka sva. Živiva kot nam vera predpisuje. Jutri jutraj greva k sveti maši.«

Jack London:

Morski vrag.

Ni se zmenil za to. »Po mojih mislih vidiš pod tem izrazom nekaj, kar je živega, kar pa potrebno ni treba, da bi večno živel.«

»Razbiram več kot to«, sem pogumno nadaljeval.

»Potem razbiraš zavednost. Vidiš zavednost življenja, ki živi, ampak še vedno ne dalje, nobene neskončnosti življenja.«

Kako jasno je mislil in kako dobro je izražal, kar je mislil! Radovedno me je motril, nato pa je okrenil glavo in se ozrl po svinčenosivem morju na privetni strani. Neka mrzlota mu je prišla v oči in poteze okrog ust so mu postale stroge in osorne. Očividno je bil slabe volje.

»A kakšen namen?« je iznenada vprašal, in se obrnil proti meni. »Ako sem neumrjoč — zakaj?«

Nisem odgovoril. Kako sem mogel temu človeku raztolmačiti svoj idealizem? Kako sem mogel izraziti z besedo nekaj, kar sem čutil, nekaj kakor godba, ki se čuje v spanju, nekaj kar je prepričevalno, a je bilo nemogoče izraziti?

»Kaj pa potem vi verujete?« sem vprašal.

»Verujem, da je življenje neka čudna zmes«, je točno odgovoril. »Da je kakor kvas, neko vrenje, nekaj, kar se giblje in se utegne gibati minuto, uro, leto ali sto let, kar pa se koncem koncev neha gibati. Veliki žro male, da se morejo dalje gibati, močni šibke, da si hranijo moč. Srečni pa žro večino drugih in se

20

gibljejo najdlje, to je vse. Kaj povzameš ti iz vsega tega?«

Z nepotrpežljivo gesto je zamahnil z roko proti več mornarjem, ki so imeli posla z nekimi vrmi sredi ladije.

»Glej, oni se gibljejo. Tudi morski klobuk se giblje. Gibljejo se, da jedo, da se morejo gibati. Evo, to je tisto. Živijo zaradi svojega trebuha in njihov trebuh je zavoljo njih. To je tisti krog. Nikamor ne prideš z njim. Tudi oni ne. In koncem koncev obstanejo. Ne gibljejo se več. Mrtvi so.«

»Sanje imajo,« sem mu segel v besedo, »blesteče, svitile sanje — —«

»O živežu, je končal moj stavek kakor s pregovorom.

»In o še več — —«

»Živežu. O večji slasti in večji sreči, da ji zadostej. Glas mu je zvenel hreščeče. Nobene lahkote ni bilo v njem. »Kajti, pogledaj, oni sanjajo o srečni voznji, ki jim prinese več denarja, o tem, da postanejo prvi mornar na ladiji, da najdejo srečo — skratka, da pridejo v boljši položaj, da bodo izkoriščali svoje bližnje, da bodo imeli dovolj živeža in koga drugega, ki jim bo opravljal umazano delo. Ti in jaz sva prav taka kot oni. Razlike ni nobene kvečjemu ta, da sva midva jedla boljše in več. Sedaj jih jaz žrem in ti tudi. Ampak v preteklosti si ti jedel več kot jaz. Spal si v mehkih posteljah, nosil fino obleko in jedel dobre jedi. Kdo pa je naredil tiste postelje? In tisto obleko? In tiste jedi? Ti ne. Ti nisi še nikdar ničesar storil v potu svojega obraza. Živiš ob dohodkih, ki jih je tvoj oče pri-

dobil. Ti si liki fregatna ptica, ki se spusti na sive drontarice ter jim pokrade ribe, ki so si jih nalovile. Eden si izmed množice ljudi, ki so si ustvarili tisto, kar nazivljejo vlado, ki so gospodar vseh drugih in živajo živež, ki ga pridebijo drugi ljudje in ki bi radi požrli same sebe. Oblečiš se v toplo obleko. Oni so naredili obleko, sami pa drhte od mraza v cunjah in prosijo dela tebe, tvojega pravnega ali gospodarskega zastopnika, ki ravna s tvojim denarjem.«

»Ampak to ne spada k stvari,« sem vzkliknil.

»Nikakor ne.« Sedaj je govoril hitro in oči so se iskrile. »To je svinjarija in je življenje. Kakšne koristi ali kakšnega pomena je neumrjočnost svinjarije? Kakšen je namen? Ti nisi naredil živeža. In vendar bi živež, ki si ga jedel in trošil, utegnil rešiti življenje tucatov bednikov, ki so naredili živež, pa ga niso jedli. V kakšen neumrjoč namen si bil ti? Ali oni? Vzemi sebe in mene. Koliko pa je vredna tista tvoja hvalisana neumrjočnost, če udari tvoje življenje na moje? Ti bi se rad vrnil na suho, kjer je prav ugoden prostor za tvojo vrsto svinjarije. Jaz pa imam take muhe, da te obdržim na tej ladiji, kjer procveta moja svinjarija. In v resnici te hočem obdržati. Lahko naredim nekaj iz tebe ali te pa zdrobim. Ti lahko umrješ danes, ta teden ali drugi mesec. Lahko bi te sedajle pobil z enim udarcem svoje pesti, kajti beden slabši si. Ampak ako smo neumrjoči, čemu vse to? Biti svinjarski, kot sva bila ti in jaz vse svoje življenje, to po vsej priliki ni baš tisto, kar bi morali neumrjoči delati. In zopet, čemu ne to? Zakaj te držim tukaj? — —«

»Ker ste močnejši,« sem bleknil.

MALI OGLASI

Črna oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Kot praktikant

Želim vstopiti h kakemu ljubljanskemu podjetju. Imam pisarniško prakso ter sem popolnoma zmožen knjigovodstva, korespondence, strojepisja, stenografije, vešč sem per-fektno slovenskega in hrvatskega jezika. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Marjivc«.

Stanovanje

Obstoječe iz kuhinje in sobe išče mirna stranka. Plača postmanska stvar. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanjec«.

Proda ali zamenja

za hišo ob prometni cesti v okolici Maribora, se enonadstropna hiša poleg cinkarne v Gaberju (z gostilniško koncesijo). Ponudbe sprejema Jakob Šribar, Gaberje-Celje.

Gospod

kateri je absolviral trgovski tečaj ter ima eno leto pisarniške prakse, išče službo. Gre tudi eden do dva meseca brezplačno. — Ponudbe prosim na upravo lista pod »Dobra moč«.

DRVA - ČEBIN

Welfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Polenovko namočeno Marinade vseh vrst po najkonkurenčnejših cenah kakor tudi morske in sladkovodne ribe dobite vsak dan v specialni trgovini

„RIBA“ Ljubljana, Gradišče 7.

Gospodična

ki je celi dan odsotna išče malo pre-prosto sobico. — Ponudbe na upravo lista pod: »Sobac«.

Srajce, promenadne bele in barvaste, ovratnike

vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne potrebščine, svilene trakove, čipke in vezeno. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

IOSIP PETELINC-U - LJUBLJANA

bilzu Prešernovega spomenika ob vodi

Odda se

takoj klet suha za skladišče. Naslov pove uprava lista.

Daljnogled

se proda za ceno 200 Din. — Naslov pove uprava lista.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjižgoveznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552